

TRACTATENBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

JAARGANG 1951 No. 9

Overgelegd aan de Staten-Generaal door de Minister
van Buitenlandse Zaken

A. TITEL

Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Verenigde Staten van Brazilië betreffende emigratie en kolonisatie, met Slot-protocol; Rio de Janeiro, 15 December 1950.

B. TEKST

Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Verenigde Staten van Brazilië betreffende emigratie en kolonisatie

Preambule

De Regering van het Koninkrijk der Nederlanden enerzijds en de Regering van de Verenigde Staten van Brazilië anderzijds overwegende,

dat er in Nederland op het ogenblik een wezenlijke belangstelling bestaat om het vertrek van Nederlanders naar Brazilië te bevorderen en in laatstgenoemd land om deze te ontvangen;

dat deze immigratie de oude banden van vriendschap en de geest van samenwerking tussen beide landen zal versterken;

dat het nuttig is deze immigratie, zonder nadeel voor nationale en regionale belangen, in passende banen te leiden;

hebben besloten te dien einde een Overeenkomst te sluiten betreffende Immigratie en Kolonisatie en hebben hiertoe tot Hun gevolmachtigden benoemd:

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden: de Heer T. Elink Schuurman, HoogstDerZelver Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister te Rio de Janeiro; en

Zijne Excellentie de Heer President van de Republiek der Verenigde Staten van Brazilië: Hunne Excellenties de Heren Raul Fernandes, Minister van Staat van Buitenlandse Zaken, Marcial Dias Pequeno, Minister van Staat a.i. van Arbeid, Nijverheid en Handel en Antônio de Novaes Filho, Minister van Staat van Landbouw;

die, na elkander hun in goede en behoorlijke vorm bevonden volmachten te hebben overgelegd, zijn overeengekomen als volgt:

Algemene bepalingen

Artikel 1

De onderhavige Overeenkomst beoogt de doelstellingen van beide Verdragssluitende Partijen op het gebied der bevolkingspolitiek te verwezenlijken, waarbij er gemeenschappelijk naar zal worden gestreefd, deze doelstellingen op daadwerkelijke, practische, snelle en doeltreffende wijze te verzekeren.

Artikel 2

De Nederlandse immigratie in Brazilië zal uitgevoerd worden volgens nauwkeurig vastgestelde plannen en zal onderworpen zijn aan de voorwaarden en bepalingen, voorzien in deze Overeenkomst, welke zal omvatten de kolonisatie, alsook de wetenschappelijke, intellectuele en technische samenwerking.

Artikel 3

Naast deze geleide immigratie wordt ook de spontane immigratie erkend, op grond van het initiatief van immigranten, hetzij alleen, hetzij met gezin of in groepen van gezinnen, welke immigratie aan de vigerende wettelijke bepalingen van beide landen zal zijn onderworpen, of speciaal geregeld zal worden bij notawisseling.

Artikel 4

Overwegende,

a) enerzijds, de ontwikkelingsmogelijkheden van het Braziliaans grondgebied, het in exploitatie nemen van zijn geheel of gedeeltelijk nog ongeëxploreerde landstreken, het gebruikmaken van zijn natuurlijke hulpbronnen, de plannen ontworpen voor economische ontwikkeling en andere aspecten van de nationale ontwikkeling van Brazilië, en

b) anderzijds, de algemene en gespecialiseerde technische kundigheden der Nederlanders, alsmede hun ervaring in het geven van leiding aan en de behandeling van tropische cultures,

stellen de Verdragssluitende Partijen zich voor, met het doel een ruimere en meer belovende toekomst te scheppen voor de immigrant, en handelend in een geest van nauwe samenwerking, reizen te bevorderen van leraren, andere intellectuelen en specialisten, hetzij

individueel of in organisatorisch verband, met het doel in Nederland en in Brazilië speciaal voorbereide excursies of „stages” te maken.

Geleide immigratie en klassen van immigranten

Artikel 5

De geleide immigratie, welke in het bijzonder door deze Overeenkomst in het oog wordt gevat, zal worden uitgevoerd door een „Gemengde Commissie tot Uitvoering van de Overeenkomst” en onderhevig zijn aan een selectie, bij welke geen quantitative beperking zal gelden en die zal geschieden op grond van de practische vooruitzichten voor plaatsing, welke voortvloeien uit een vergelijking van de Nederlandse emigratie en de Braziliaanse behoeften; zij zal geschieden volgens de hieronder opgesomde klassen van immigranten:

- a) gezinnen van landbouwers, akkerbouwers en veehouders, landlieden in het algemeen, arbeiders in landbouw en veeteelt en technici, gespecialiseerd in landbouw-industriële bedrijven, die emigreren met het doel zich direct als kleine grondeigenaren te vestigen;
- b) gezinnen van landbouwers, akkerbouwers, veehouders en andere emigranten, die als deelpachters of in welk ander verband dan ook op bestaande boerderijen in Brazilië komen;
- c) leraren, technici, handwerkslieden, vakarbeiders en deskundigen in verschillende beroepen, onderworpen aan de plaatselijke wetgeving aangaande uitoefening van hun beroep;
- d) groepen en ondernemingen op industrieel- en landbouwgebied.

Artikel 6

Onder de boven opgesomde klassen van immigranten zullen ook vallen Nederlanders, niet in Nederland woonachtig.

Artikel 7

Naar gelang de klasse, waaronder hij valt, en de bijzonderheden, welke voor deze klasse gelden, zullen voor de immigrant speciale regelingen van kracht zijn. Voor het geval zulke regelingen in deze Overeenkomst niet uitdrukkelijk zijn opgenomen, zal hierin afzonderlijk worden voorzien door middel van notawisseling tussen de beide Regeringen.

§ 1. In het geval van speciale regelingen, als in dit artikel bedoeld, zal tevoren rekening gehouden worden met, voor wat betreft de klasse *c* van artikel 5, de uitwisseling van inlichtingen en aanbevelingen; voor wat betreft klasse *d*, de noodzakelijke formaliteiten en de toepasselijke voorstudieën, geleid door Nederlandse en Braziliaanse technici, contractueel aangesteld door de belanghebbende organisaties, zo nodig bijgestaan door de bevoegde officiële instanties.

Artikel 8

De Nederlandse Regering zal de emigranten van klassen *a* en *b* toestaan in de mate, waarin de economische omstandigheden van het land dit gedogen, de hiernavolgende bezittingen mede te nemen:

- a) stamboekvee van het zogenaamde „Hollandse” ras (zwartbont en roodbont), en andere nuttige dieren;
- b) landbouwmachines, inclusief machines voor de verwerking van landbouw- en veeteeltproducten;
- c) benodigdheden en gereedschap voor landbouw en veeteelt.

§ 1. De immigranten van klasse *a*, geclassificeerd respectievelijk als landbouwers-veehouders en als veehouders, bestemd voor kolonisatie op weidegrond, zullen een minimum aantal stuks vee meebrengen, dat zal worden vastgesteld bij notawisseling.

Artikel 9

De goederen, bedoeld in artikel 8 van deze Overeenkomst, zullen vrij zijn van het vereiste ener speciale invoervergunning, alsmede van ieder invoerrecht.

Artikel 10

De voorwaarden en bepalingen, voorzien in artikel 2 van deze Overeenkomst, zijn vervat in de volgende beschikkingen aangaande recrutering, selectie, inscheping, vervoer te water en te land, ontvangst, begeleiding naar de plaats van bestemming, plaatsing en vestiging, welke voorschriften in het bijzonder betrekking hebben op de klassen *a* en *b* van artikel 5.

Recrutering en selectie

Artikel 11

Nadat recrutering volgens de classificatie van artikel 5 door de Nederlandse instanties, die hiertoe officieel bevoegd of speciaal aangewezen zijn, heeft plaats gehad, zullen deze de selectie moeten verrichten onder gezamenlijke controle en met goedkeuring van de tot dit doel aangewezen Nederlandse en Braziliaanse autoriteiten.

Artikel 12

De selectie zal geschieden volgens speciale instructies en onderworpen zijn aan de criteria, de methoden en normen, waaromtrent de beide Regeringen tot overeenstemming zullen zijn gekomen.

Artikel 13

De Braziliaanse consulaire instanties, welke in Nederland geaccrediteerd zijn, zullen nagaan of aan alle eisen betreffende de gezondheid

der emigranten op de juiste wijze is voldaan en, tezamen met de Nederlandse autoriteiten, de vervulling van de sanitaire formaliteiten voor dieren en planten controleren.

Inschepping

Artikel 14

De Nederlandse Regering zal de nodige faciliteiten verschaffen voor de vrije inschepping der geselecteerde emigranten en tevens, voor zover mogelijk, voor het vee, andere dieren, de inventaris en de bagage, die zij medenemen. Hiertoe zullen de bevoegde Nederlandse instanties een inventarislijst van die goederen doen opmaken, welke zal gevisceerd worden door de officieel in Nederland erkende Braziliaanse consulaire instanties.

Artikel 15

De emigranten der klassen *a* en *b* zullen kunnen reizen op een collectief paspoort, in groepen van gezinnen; kinderen, zelfs meerderjarige, zullen geacht worden deel van een gezin uit te maken, indien zij daarmee een economische eenheid vormen. De collectieve paspoorten zullen worden geregeld onder verantwoordelijkheid van het lichaam, dat met de selectie belast is, rekening houdende met de instructies, die te dezen aanzien zullen zijn verschaft aan de bevoegde consulaire instanties.

Transport

Artikel 16

Het vervoer van de emigranten en hun bezittingen op Nederlands grondgebied tot en met de inscheppingshaven zal ten laste komen van de Nederlandse Regering of de belanghebbenden. Op Braziliaans grondgebied zal de ontschepping en het transport bekostigd worden door de Braziliaanse Regering of door belanghebbenden.

Artikel 17

Het zeevervoer van de emigranten en hun bezittingen zal geschieden met schepen van onverschillig welke nationaliteit volgens de regelen van vrije concurrentie, terwijl de juiste en doelmatige uitvoering van dit vervoer, alsmede de toepasselijke tarieven, zullen worden gewaarborgd door de controle en onderworpen zijn aan de goedkeuring van de Regeringen der Verdragsluitende Partijen. Bij gelijkheid van vervoersvoorwaarden zal de voorkeur worden gegeven aan schepen, varende onder Nederlandse en Braziliaanse vlag.

§ 1. Deze beschikking zal van toepassing zijn op luchtvervoer, wanneer de emigratie op deze wijze plaats heeft en voor zover zulk een toepassing verenigbaar is met het karakter van deze wijze van vervoer.

Artikel 18

Voor wat betreft de klassen *a* en *b* zal, indien niet anders overeengekomen is, een bedrag, gelijk aan de kosten van het zeevervoer, door de Braziliaanse Regering worden voorgeschoten, terwijl de immigrant hiervan, nadat hij gevestigd zal zijn, 50 % zal terugbetalen volgens de termijn en de voorwaarden, vastgesteld door de Gemengde Commissie of overeengekomen bij notawisseling tussen de Verdrag-sluitende Partijen.

Artikel 19

Voor wat betreft de overige klassen, zullen de kosten van het zeevervoer afhankelijk zijn van de voorwaarden der bijzondere regelingen, die te dezen aanzien zullen worden getroffen tussen de belanghebbenden bij zulke immigratie.

Bijstand

Artikel 20

De uitgaven van algemene aard en de bijstand, welke de emigrant gedurende de reis ontvangt, evenals de verzorging, gegeven aan de dieren, welke hij medeneemt, zullen zijn ten laste van de transportonderneming, bedoeld in artikelen 17 en 18. De speciale kosten, samenhangende met de bijzondere aard der emigratie, zullen voor rekening komen van en betaald worden door de koloniserende lichamen, de leden daarvan of de werkgevers, die erbij geïnteresseerd zijn.

Ontvangst

Artikel 21

De Braziliaanse Regering zal, indien tenminste de belanghebbende zulks zelf niet doet, door tussenkomst van de bevoegde instanties van de Federale Regering of van de betrokken Staten, de maatregelen nemen voor de ontvangst — hierbij inbegrepen de onmiddellijke en voorlopige onderbrenging van de immigrant, de stalling van zijn vee en de bewaring van zijn landbouw- en veeteeltgereedschap, dat zal worden geborgen in een daartoe geschikte bewaarplaats — het transport en de voedselvoorziening der immigranten in Brazilië tot aan de plaats van bestemming, mits voldaan is aan de voorschriften, welke deze immigratie vereist.

Artikel 22

De bijzondere quaesties ten aanzien van het vee, de tevoren vastgestelde ontschepingsplaatsen, de vaststelling van de juiste data van aankomst in Brazilië, voeding, voeder, immunisatie, assurantiepremie, vrijstelling van „bewijs van inschrijving in het stamboek” en andere punten van dergelijke aard, zullen het voorwerp uitmaken van een afzonderlijke regeling, die zal kunnen geschieden door notawisseling tussen de beide Regeringen.

§ 1. De uitgaven, welke voortvloeien uit de ontvangst van het vee, uit premies voor eventueel aangegane verzekeringen en uit de bestede zorgen, alsmede uit de reis tot aan de eindbestemming, zullen ten laste komen van de Braziliaanse Regering, indien belanghebbende hier zelf niet in voorziet.

§ 2. De zoötechnische en sanitaire bijstand, die ten deze verleend wordt, zal ten laste komen van de Braziliaanse Regering; zij zal verleend worden door de officiële diensten van de Braziliaanse Regering en de Regeringen der Staten tezamen of, indien bedoelde diensten hiertoe uitdrukkelijk machtiging verlenen en zulks noodzakelijk blijkt, met medewerking van de Nederlandse begeleiders.

Vervoer van de immigrant naar zijn eindbestemming

Artikel 23

De Braziliaanse Regering zal zorgdragen voor het vervoer van de immigrant naar zijn eindbestemming en neemt de kosten op zich, welke dit vervoer medebrengt. Haar verantwoordelijkheid en verplichtingen houden op, zodra de immigrant is gevestigd of als pachter in dienst genomen, zulks onder voorbehoud van hetgeen in artikel 25 is bepaald ten aanzien van de plaatsing.

Plaatsing

Artikel 24

De plaatsing zal geschieden door de officiële Braziliaanse instanties overeenkomstig de van kracht zijnde wetgeving in Brazilië en in overeenstemming met de bepalingen betreffende de „Gemengde Commissie tot Uitvoering van de Overeenkomst” en binnen het raam van eventuele verdere mogelijkheden der Staten en betrokken ondernemingen, behoudens speciale afspraken tussen de Regeringen van beide Partijen.

Artikel 25

Als geplaatst zal worden beschouwd de immigrant, die definitief gevestigd is in Brazilië en in het bezit is van een geldig arbeidscontract; de bescherming welke deze, ten gunste van zijn persoon, zijn familie en de goederen, die hem bij de emigratie begeleiden, uit hoofde van deze Overeenkomst en door de Gemengde Commissie geniet, indien er op zijn gedrag gedurende die tijd niets aan te merken is en hij het land of de werkzaamheden van zijn klasse niet zal verlaten, zal ophouden twee jaar na zijn aankomst in Brazilië.

Artikel 26

De Gemengde Commissie zal kunnen voldoen aan verzoeken tot herplaatsing van en steun aan de immigrant en zijn familie — mits

ingediend tijdens het eerste jaar na hun aankomst in Brazilië — indien voldaan is aan de volgende voorwaarden:

- a) indien de immigrant niet op de juiste wijze werd geplaatst;
- b) indien het verliezen van de betrekking niet het gevolg is van zijn eigen schuld;
- c) indien de eerste plaatsing niet door hem werd geweigerd.

Artikel 27

De bepalingen van deze Overeenkomst ten aanzien van de plaatsing betreffen iedere klasse of soort van immigranten en dienen zoveel mogelijk hun spoedige assimilatie aan de omgeving, waarin zij zijn opgenomen, te bevorderen en te leiden tot hun naturalisatie in overeenstemming met de bepalingen van de Grondwet en andere wetten.

Artikel 28

De Braziliaanse Regering zal op basis van de bestaande wetten overgaan tot de oprichting van een officieel plaatsingsbureau en bij gebrek hieraan aan de „Gemengde Commissie tot Uitvoering van de Overeenkomst” de nodige bevoegdheden delegeren om zulks te doen ten dienste der Nederlandse immigratie volgens tevoren goedgekeurde technische normen en met een tevoren goedgekeurd budget van door voornoemde Regering te bestrijden uitgaven.

Kolonisatie

Artikel 29

Ten einde de Nederlandse immigratie met kolonisorisch karakter te bevorderen, zal de Braziliaanse Regering administratieve, technische en financiële maatregelen treffen en alle mogelijke faciliteiten verschaffen, die ten gunste hiervan kunnen strekken; de regelingen, welke de Regering zal treffen om tot deze kolonisatie te komen en haar tot ontwikkeling te brengen, worden in deze Overeenkomst uiteengezet.

Artikel 30

Het terrein, dat gevormd wordt door de percelen, bestemd voor de vestiging van Nederlandse kolonisten, geassocieerd als grond-eigenaren, zal overeenkomstig de bepalingen der Braziliaanse wetgeving beschouwd worden deel uit te maken van een kolonisatiekern, te vestigen op de gronden, die het terrein omgeven; de bevoegde organen van het Federale bewind zullen, na voorafgaande bestudering van ieder afzonderlijk geval door de Gemengde Commissie, maatregelen treffen tot dit doel.

Artikel 31

In kernen, gevestigd in de grensstreek, zal het aantal geboren Brazilianen nooit lager mogen zijn dan 50 %; het contingent van

Nederlandse nationaliteit zal beperkt zijn tot een maximum van 25 % en in geen geval zullen, zulks ingevolge de wettelijke bepalingen terzake, bij de telling anderen in aanmerking genomen worden dan personen van beiderlei kunne boven de 12 jaar.

Artikel 32

De oppervlakte van elk perceel zal naar gelang van de kolonisatiezone worden vastgesteld bij besluit van de Gemengde Commissie, doch zal niet groter kunnen zijn dan 100 (honderd) HA. Eventueel zal een tweede perceel aan de gevestigde boer kunnen worden gegeven, in overeenstemming met de van kracht zijnde wetgeving.

Vestiging

Artikel 33

Het zal de taak zijn van de Gemengde Commissie om de plannen op te stellen voor de vestiging van de immigranten van klasse *a* in overeenstemming met de inzichten van en na goedkeuring door de vanwege de Regeringen der Verdragsluitende Partijen officieel erkende lichamen; de Commissie zal toezicht houden op het tempo der uitvoering, waartrent Partijen het eens zijn geworden, terwijl op de Braziliaanse Regering de plicht rust, tevoren maatregelen te treffen voor het verkrijgen van de voor de kolonisatie benodigde terreinen.

Artikel 34

Wanneer de gronden voor de immigranten van categorie *a* zijn verworven op naam en voor rekening van de Braziliaanse Regering, zal de prijs per eenheid vastgesteld worden in overeenstemming met de terzake geldende wettelijke bepalingen.

Artikel 35

De verwerving van terreinen, benodigd voor de vestiging van de Nederlanders, zal kunnen geschieden door particulieren, waaronder begrepen zullen worden de coöperatieve verenigingen, welke kunnen worden opgericht conform de wettelijke bepalingen terzake, alsook door de Braziliaanse Federale Regering en die van de deelstaten.

§ 1. De verwerving door de Federale Regering en de Regeringen der deelstaten van gronden, bestemd voor doeleinden als aangegeven in dit artikel, zal geschieden na het vereiste onderzoek en zonder dat hiertoe de uitvaardiging van enig decreet zal nodig zijn.

Artikel 36

De Braziliaanse Regering zal zich verstaan met de Regeringen der deelstaten, opdat voor rekening dezer laatste de toegangswegen worden aangelegd naar de kolonisatiecentra, welke de Nederlandse kolo-

nisten zullen herbergen, alsook zo mogelijk de wegen, welke de af te bakenen percelen onderling verbinden.

Artikel 37

Wanneer gronden worden toegewezen door de Regeringen der deelstaten of door Gemeentebesturen, zal de prijs bepaald worden conform de hierop betrekking hebbende wetgeving, terwijl de Federale Braziliaanse Regering haar tussenkomst zal verlenen om de laagste prijs te verkrijgen binnen het kader van het prijsniveau ter plaatse.

Artikel 38

De gronden, welke de Braziliaanse Regering op lange termijn en zonder rente zal overdragen aan de koloniserende lichamen, zullen door deze aan de kolonisten worden wederverkocht op dezelfde voorwaarden en voor dezelfde prijs, vermeerderd met het bedrag der onkosten, voortvloeiende uit verrichte diensten en rekening houdende met de geldende voorschriften, die de verwerving zonder rente van gronden tot dit doel bevorderen.

Artikel 39

De verwerver van een perceel, die zijn schuld vervroegd aflost, zal recht hebben op een vergoeding van 1 % per maand, indien het betrokken tijdsverschil geringer is dan een jaar; indien de vervroeging der betaling gelijk aan of langer is dan een jaar, of indien de verkoop à contant is geschied, zal het disconto 12 % bedragen van de bij deze gelegenheid te betalen som.

§ 1. In het geval, voorzien bij dit artikel, zal de vergoeding eveneens van toepassing zijn op het koloniserende lichaam voor wat betreft de gronden, waarop artikel 38 betrekking heeft.

Artikel 40

De Braziliaanse Regering zal trachten te bewerkstelligen, dat de Regeringen der deelstaten en de Gemeentebesturen de Nederlandse kolonisten gedurende de eerste drie jaren hunner vestiging op de percelen vrijstellen van alle belastingen, die mochten rusten of komen te rusten op hun grond, hun gewassen, de voertuigen, bestemd voor hun transport en dat van de landbouw- en industrieproducten en de installaties ter verwerking hunner producten en de verkoop daarvan, daarbij inbegrepen de grondbelasting, geheven bij eigendomsovergang onder levenden en bij overlijden, van afbetaalde percelen.

§ 1. De Braziliaanse Regering zal de installaties voor de verwerking der landbouw- en veeteeltproducten, aangekocht en geïnstalleerd door Nederlandse boeren, gedurende de eerste drie jaar van hun gebruik vrijwaren van alle federale belastingen en rechten, behalve de inkomstenbelasting en belasting op bijzondere winsten en waarde-stijging van onroerende goederen.

Artikel 41

De Braziliaanse Regering en de betrokken Regeringen der deelstaten, voor zover bezielde door dezelfde bedoelingen, zullen, voor zover ook maar enigszins mogelijk, afzien van alle bureaucratische formaliteiten, welke het functioneren van de kolonisatie- en vestigingsdiensten, die zullen tot stand komen naar aanleiding van deze Overeenkomst, zouden kunnen belemmeren of vertragen.

Artikel 42

De Braziliaanse Regering zal de oprichting bevorderen van diensten voor proefondervindelijk onderzoek op het gebied van aanpassing en verbetering van het zogenaamde „Hollandse vee” in de streken, die geschikt zullen blijken voor kolonisatie; ook zal zij bevorderen de landbouw in het algemeen en in het bijzonder de tropische cultures, waarbij zo nodig de reeds in Brazilië bestaande proefstations zullen worden uitgebreid en, indien zulks gewenst wordt geacht, nieuwe zullen worden opgericht met medewerking van de Nederlandse Regering, indien deze wordt gevraagd.

§ 1. De Nederlandse en Braziliaanse technici, de landbouwkundigen, veeartsenijkundigen en werkbazen zullen worden aangewezen door hun respectieve Regeringen en zullen arbeidsovereenkomsten aangaan met de Braziliaanse Regering en de Regeringen der deelstaten.

§ 2. De Nederlandse technici en specialisten zullen, wanneer zij gecontracteerd zijn door diensten, als in dit artikel bedoeld, cursussen kunnen volgen op het gebied van aanpassing aan het Braziliaanse milieu en zijn eigenaardigheden.

Artikel 43

Bij vestiging van een kolonie van Nederlandse immigranten of van een grote groep Nederlandse gezinnen zullen de locale autoriteiten of, indien deze hiertoe niet in staat zijn, de Federale autoriteiten maatregelen nemen, opdat voorzien zal worden in behoorlijke medische verzorging.

§ 1. De Nederlandse autoriteiten of de kolonisiatiemaatschappijen zijn echter gemachtigd om, indien zij zulks nodig achten, voor eigen rekening geneeskundigen te contracteren, mits voldaan wordt aan de bepalingen voor uitoefening van het beroep, als vastgelegd in de van kracht zijnde Braziliaanse wetgeving.

Artikel 44

De Braziliaanse Regering en de betrokken instanties der deelstaten zijn verplicht in gemeen overleg zorg te dragen voor het verschaffen van schoolonderricht.

Financiering

Artikel 45

De Braziliaanse Regering zal aan de onder klasse *a* vallende Nederlandse immigranten de financiering van hun bedrijf en de kosten van hun levensonderhoud gedurende het eerste jaar na hun aankomst in het land garanderen.

Artikel 46

In aanmerking nemende hetgeen bij het vorige artikel is bepaald, zal de Braziliaanse Regering de nodige maatregelen treffen, opdat de betalingen geschieden hetzij door tussenkomst van gespecialiseerde afdelingen van Braziliaanse banken of buitenlandse banken, die bijkantoren in Brazilië hebben, hetzij door tussenkomst van internationale bankinstellingen.

Artikel 47

In ieder afzonderlijk geval zullen de financieringseisen worden onderzocht door de Gemengde Commissie, in deze Overeenkomst voorzien, en zal de toewijzing gegrond worden op het onderzoek en het rapport van deze Commissie.

Artikel 48

De Braziliaanse Regering zal, telkenmale wanneer zulks na advies van de bevoegde instanties en onderzoek van ieder geval nuttig bevonden zal worden, zorgdragen voor de financiering — mede door middel van subsidiëring — van de binnenkomst, de plaatsing en de vestiging van immigranten der overige klassen, opgesomd in artikel 5.

Artikel 49

De Braziliaanse Regering zal aan de Nederlandse immigranten toestaan het overmaken van gelden aan van hen afhankelijke personen in Nederland, mits de beschikbare betaalmiddelen van het land en de wettelijke bepalingen betreffende dit onderwerp zulks toelaten.

Immigratieverzekering

Artikel 50

De nuttigheid en wenselijkheid van het instellen ener immigratieverzekering wordt erkend; zij zal te gelegener tijd tot stand kunnen komen op initiatief van welke ook der Verdragsluitende Partijen of van de Gemengde Commissie. Het doel dezer verzekering is het gezin van de immigrant na diens inschepping of na diens aankomst in Brazilië een uitkering ineens te garanderen bij geval van overlijden, ongeval, dat blijvende invaliditeit ten gevolge heeft, of iedere gebeurlijkheid welke het de immigrant verder onmogelijk zou maken te werken of de doeleinden der door hem ondernomen immigratie te verwezenlijken.

Gemengde Commissie

Artikel 51

Opdat de doelstellingen, uiteengezet in deze Overeenkomst, volledig kunnen worden bereikt op een doeltreffende en practische wijze, komen de Nederlandse en Braziliaanse Regeringen in nauwe samenwerking tot het oplossen der hiermede samenhangende vraagstukken overeen, een Gemengde Commissie tot Uitvoering van de Overeenkomst in te stellen (hier nader te noemen „Gemengde Commissie”), die zal zijn samengesteld uit vertegenwoordigers der Verdragsluitende Partijen en voor welke zullen gelden de regelen, voorzien in deze Overeenkomst, alsmede die, welke zo nodig bij een speciale regeling door notawisseling zullen worden vastgesteld.

Artikel 52

De Gemengde Commissie zal op het gehele Braziliaanse grondgebied direct of door tussenkomst van regionale subcommissies functionneren. Zij zal haar zetel hebben te Rio de Janeiro en bestaan uit een hoofdgedelegeerde van de Nederlandse Regering en een hoofdgedelegeerde van de Braziliaanse Regering, die in hun eerste bijeenkomst hun eventuele plaatsvervangers zullen kiezen, hun bureau zullen organiseren en de technische en administratieve hulpkrachten zullen aanstellen.

§ 1. Het tractement van de leden, technici en specialisten, met wie een overeenkomst werd afgesloten, zal komen ten laste van de Regering, die hen benoemt, terwijl de uitgaven voor hulp- en administratief personeel, evenals de kosten uit hoofde der werkzaamheden en de materiële kosten, ten laste zullen komen van de Braziliaanse Regering, tot een maximum, dat zal worden vastgesteld door de bevoegde instanties van de Federale Regering, door middel van een ontwerpbegroting, door de Gemengde Commissie jaarlijks in te dienen aan het Ministerie van Buitenlandse Betrekkingen.

§ 2. Indien het nodig zal zijn regionale sub-commissies in te stellen, zal de Braziliaanse Regering zich verstaan met de betrokken deelstaten, teneinde te voorzien in de uitgaven dezer sub-commissies.

Artikel 53

Tot de algemene bevoegdheden van de Gemengde Commissie zal behoren: te waken voor de goede uitvoering van alle bepalingen van de Overeenkomst; de werkzaamheden en de medewerking van officiële en niet-officiële instanties, die kunnen bijdragen tot de doelstellingen van deze Overeenkomst, door aanbevelingen en adviezen te bevorderen en te stimuleren; en hulp en bijstand te verlenen aan de Braziliaanse en Nederlandse instanties, belast met de werkzaamheden op het gebied van de immigratie en de kolonisatie.

Artikel 54

De Gemengde Commissie, die in de regel zal optreden door tussenkomst van de bevoegde organen der Regeringen in beide landen, zal de volgende speciale bevoegdheden hebben:

a) De uitwisseling van mededelingen, voorstellen en richtlijnen te bevorderen tussen de beide Regeringen en tussen instanties; hiertoe zal zij aanbevelingen kunnen opstellen, adviezen kunnen geven en verzoeken kunnen doen tot het treffen van administratieve maatregelen;

b) behulpzaam te zijn bij de selectie, de inschepping en het transport, de ontvangst, het transport naar de eindbestemming en de plaatsing der immigranten, onder vaststelling van de grootte der contingenten van de klassen *a*, *b* en *c*, hun samenstelling, de tijdstippen van inschepping en de overige voorwaarden, welke punten geregeld zullen worden in overeenstemming met de tevoren uitgewerkte kolonisatieplannen en de mogelijkheden of aanbiedingen voor vestiging of plaatsing in Brazilië;

c) het inlichten, practisch voorlichten en bijstaan der immigranten tot de tijd, dat zij hun eindbestemming hebben bereikt, gevestigd of geplaatst zijn, of eventueel herplaatst, overeenkomstig hetgeen is vastgelegd in artikel 26;

d) bemiddelend op te treden in geval van meningsverschil en onenigheid, welke mochten ontstaan uit hoofde van immigratie of kolonisatie; tot dit doel zal zij partijen horen, deskundige rapporten en bemiddelingsvoorstellen uitwerken en rapporten uitbrengen, welke zij aan de bevoegde instanties en tribunalen zal overleggen, voor het geval zij bij minnelijke schikking niet zou kunnen komen tot een beslissing ten genoegen van partijen;

e) de studie ter hand te nemen van de mogelijkheden tot kolonisatie, hiertoe geschikte streken en plaatsen uit te zoeken en plannen te ontwerpen voor immigratie, kolonisatie, tewerkstelling en technische en culturele samenwerking terzake der verschillende klassen van immigranten, opgesomd in deze Overeenkomst;

f) de instelling te bevorderen van diensten, die de bijstand aan immigranten ten doel hebben op fysiek, moreel, geestelijk en onderwijsgebied en die zorgen voor het verstrekken en verspreiden van de nodige inlichtingen;

g) aanvullende regelingen voor te stellen, welke ertoe kunnen strekken deze Overeenkomst gedurende de tijd, dat zij van kracht is, meer doeltreffend te maken, alsmede de Regeringen periodiek verslag uit te brengen omtrent de verrichte werkzaamheden en de bereikte resultaten, waarbij zij voorstellen kan doen tot het aanbrengen van wijzigingen, welke de Overeenkomst zullen kunnen verbeteren;

h) de regeling en coördinering van de financiering van immigratie- en kolonisatie-projecten en het uitbrengen van advies omtrent voorstellen tot financiering ten behoeve van kolonisatie, welke niet van haar uitgaat, waarbij in elk geval, overeenkomstig artikel 47, de reële behoeften moeten worden onderzocht;

i) voor de klassen van emigranten als onderscheiden in artikel 5 het individuele of collectieve „emigratie-certificaat” af te geven, dat het karakter zal hebben van een inreisdocument en tevens tot doel zal hebben de emigranten van hun toekomstige positie op de hoogte te stellen;

j) de verschillende bevoegdheden uit te oefenen, die haar uit hoofde van deze Overeenkomst — uitdrukkelijk of stilzwijgend — zijn toegekend.

§ 1. Voor het geval de Gemengde Commissie er niet in zou slagen op bevredigende wijze tot een beslissing te komen ten aanzien van quaesties van welke aard ook, waarvan zij kennis moet nemen, zal zij gebruik maken van de tussenkost der Hoofdedegeleerden, die van haar deel uitmaken, om het geschilpunt voor te leggen aan de beide Regeringen, die het tot oplossing zullen brengen langs diplomatieke weg of door middel van arbitrage.

§ 2. De Gemengde Commissie moet minstens twee maal per maand vergaderen.

Aanvullingen

Artikel 55

Deze Overeenkomst zal steeds aangevuld kunnen worden, wanneer de goede uitvoering dit mocht vereisen; dergelijke aanvullingen kunnen worden verwezenlijkt door notawisseling of door speciale overeenkomsten.

§ 1. De bewuste aanvullingen zullen in geen geval kunnen omvatten kolonisatie-maatschappijen of -ondernemingen. Mochten deze eventueel georganiseerd worden, dan zullen zij slechts die financiële of andere bijstand ontvangen, welke overeengekomen wordt in een notawisseling tussen de Nederlandse en Braziliaanse Regeringen.

Bekrachtiging

Artikel 56

Deze Overeenkomst zal bekrachtigd worden en de oorkonden van bekrachtiging zullen zo spoedig mogelijk te 's-Gravenhage worden uitgewisseld.

Geldigheidsduur en opzegging

Artikel 57

De Overeenkomst zal in werking treden op de dag na uitwisseling der oorkonden van bekrachtiging. Zij zal van kracht blijven zolang zij niet door een der Verdragsluitende Partijen één jaar van tevoren zal zijn opgezegd; de opzegging zal onder geen beding van invloed zijn op een begin van uitvoering, reeds gegeven aan een concreet plan, op ondernemingen, die reeds in uitvoering zijn of op verbintenissen, op de dag van opzegging reeds op regelmatige wijze aangegaan, welke „ipso facto” zelfstandig ten uitvoer gelegd zullen worden, tenzij belanghebbenden hiervan afzien.

Herziening

Artikel 58

Eigener beweging of op aansporen van de Gemengde Commissie zullen de Verdragsluitende Partijen periodiek overleg plegen, teneinde te bestuderen of het nuttig is, de tekst van de Overeenkomst of die van de bijzondere overeenkomsten, die eruit voortvloeien, te herzien, teneinde deze teksten bij te werken, alsmede te verbeteren op die punten, waar de uitvoering derzelve en de ondervinding zulks gewenst zullen maken.

TEN BLIJKE WAARVAN de bovengenoemde gevolmachtigden deze Overeenkomst hebben ondertekend en van hun zegel hebben voorzien.

Gedaan in tweevoud te Rio de Janeiro, de vijftiende December negentienhonderdvijftig, in de Nederlandse en de Portugese taal, zijnde beide teksten gelijkelijk authentiek.

(w.g.) T. ELINK SCHUURMAN.

(w.g.) RAUL FERNANDES.

(w.g.) ANTÔNIO DE NOVAES FILHO.

(w.g.) MARCIAL DIAS PEQUENO.

ACÔRDO DE IMIGRAÇÃO E COLONIZAÇÃO ENTRE O REINO DOS PAÍSES-BAIXOS E OS ESTADOS UNIDOS DO BRASIL

Preâmbulo

O Govêrno do Reino dos Países-Baixos e o Govêrno dos Estados Unidos do Brasil, convencidos,

de que existe, neste momento, nos Países-Baixos, real interêsse em favorecer a saída de elementos neerlandeses para o Brasil e, neste último, interêsse em recebê-los;

de que essa imigração fortalecerá os velhos laços de amizade e o espírito de cooperação entre os dois países;

de que convém organizar essa imigração em moldes adequados, sem prejuízo de interêsses nacionais e regionais;

resolvem concluir o presente Acôrdo de Imigração e Colonização e nomeiam, para êsse fim, Seus plenipotenciários, a saber:

Sua Majestade a Rainha dos Países-Baixos: Sua Excelência o Senhor T. Elink Schuurman, Enviado Extraordinário e Ministro Plenipotenciário dos Países-Baixos no Rio de Janeiro; e

O Excelentíssimo Senhor Presidente da República dos Estados Unidos do Brasil: Suas Excelências os Senhores Raul Fernandes, Ministro de Estado das Relações Exteriores; Marcial Dias Pequeno, Ministro de Estado, interino, do Trabalho, Indústria e Comércio e Antônio de Novaes Filho, Ministro de Estado da Agricultura;

os quais, depois de haverem trocado seus plenos poderes, achados em boa e devida forma, convieram no seguinte:

Cláusulas gerais

Artigo 1

O presente Acôrdo tem por objeto realizar o programa de ambas as Partes Contratantes em sua política demográfica, dentro de um regime de conjugação de esforços que lhe assegure uma orientação definida, prática, rápida e eficaz.

Artigo 2

A imigração neerlandesa no Brasil será nitidamente dirigida e obedecerá às condições e têrmos previstos neste Acôrdo, o qual abrangerá a imigração colonizadora e a cooperação científica, intelectual e técnica.

Artigo 3

Paralelamente a essa imigração dirigida, é reconhecida também a imigração espontânea, que se opera por iniciativa do imigrante, quer individualmente, quer em famílias ou grupos de famílias, submetida ao regime legal ordinário em vigor em cada um dos dois países ou regulada especialmente por troca de notas.

Artigo 4

As Partes Contratantes, com o propósito de preparar mais amplo e promissor futuro ao imigrante, dentro de um espírito de estreita colaboração, e tendo em vista:

a) de um lado, as possibilidades do território brasileiro, a valorização de suas regiões parcial ou totalmente inexploradas, o aproveitamento de seus

recursos naturais, os planos de recuperação econômica formulados e outros aspectos do progresso nacional brasileiro, e,

b) de outro, a capacidade técnica geral e especializada, bem como a experiência dos neerlandeses na direção e trato das culturas tropicais, propõem-se a estimular viagens de professores, intelectuais, especialistas, individualmente ou em missões organizadas, para excursões e estágios planejados no Brasil e nos Países-Baixos.

Imigração dirigida e categorias

Artigo 5

A imigração dirigida, especialmente considerada neste Acôrdo, será executada por uma „Comissão Mista de Execução do Acôrdo” e ficará subordinada a uma seleção, isenta de limite quantitativo, feita de conformidade com as reais perspectivas de colocação, pelo confronto entre as possibilidades de emigração neerlandesa e as necessidades brasileiras e se efetuará segundo as categorias abaixo enumeradas:

a) famílias de agricultores, lavradores, criadores de gado, camponeses em geral, operários agro-pecuaristas, técnicos especializados em indústrias rurais, que emigrarem com a intenção de se estabelecer imediatamente como pequenos proprietários;

b) famílias de agricultores, lavradores, criadores e outros elementos que emigrarem como parceiros ou em qualquer outra modalidade de associação, para fazendas existentes no Brasil;

c) professores, técnicos, artesãos, operários especializados e profissionais de atividades diversas, subordinados à legislação local quanto ao exercício da profissão;

d) unidades ou empresas industriais e agrícolas.

Artigo 6

Compreendem-se também nas categorias acima enumerados os neerlandeses não residentes nos Países-Baixos.

Artigo 7

Conforme a categoria, as características e peculiaridades que o definem, obedecerá o imigrante classificado a um regime apropriado que, quando não expressamente previsto no presente Acôrdo, será estabelecido em ajuste especial, por troca de notas entre os dois Governos.

Parágrafo único. Nos casos de ajuste especial a que se refere este artigo, serão previamente considerados, nos termos do artigo 5º, quanto à categoria c troca de informações e recomendações; quanto à categoria d, trâmites adequados e estudos preparatórios convenientes, dirigidos por técnicos neerlandeses e brasileiros devidamente contratados pelas empresas interessadas e assistidos, se necessário, pelos serviços oficiais competentes.

Artigo 8

O Governo dos Países-Baixos autorizará os emigrantes das categorias a e b a trazerem consigo, tanto quanto o permitirem as condições econômicas do país, o seguinte patrimônio:

a) gado leiteiro puro sangue, de raça denominada „holandesa” (preto e branco e vermelho e branco) e outros animais úteis;

b) maquinaria agrícola, inclusive para o beneficiamento dos produtos agropecuários;

c) petrechos e utensílios de agricultura e pecuária.

Parágrafo único. Os imigrantes de categoria **a**, classificados, respectivamente, como agro-pecuaristas e criadores e destinados à colonização pastoril, trarão um mínimo de cabeças de gado a ser fixado por troca de notas.

Artigo 9

Serão isentos de licença prévia para importação e de quaisquer direitos aduaneiros os bens a que alude o artigo 8 do presente Acôrdo.

Artigo 10

As condições e têrmos previstos no artigo 2 do Acôrdo são os mencionados nas disposições a seguir sôbre recrutamento, seleção, embarque, transporte marítimo e terrestre, recebimento, encaminhamento, colocação e estabelecimento, que incidam preferencialmente nas categorias **a** e **b** do artigo 5.

Recrutamento e seleção

Artigo 11

Depois de recrutados os emigrantes pelas entidades neerlandesas oficial ou especialmente reconhecidas e de conformidade com a classificação em categorias adotada no artigo 5, a seleção será feita pelas mesmas entidades sob o contrôle conjunto e aprovação das autoridades neerlandesas e brasileiras para êsse efeito designadas.

Artigo 12

A seleção obedecerá a instruções especiais e será subordinada a critério, métodos e normas conjuntamente ajustados por ambos os Governos.

Artigo 13

As autoridades consulares brasileiras acreditadas nos Países-Baixos verificarão se foram devidamente atendidas as exigências relativas à saúde do emigrante e, juntamente com as autoridades neerlandesas, fiscalizarão o cumprimento das formalidades sanitárias, animal e vegetal.

Embarque

Artigo 14

O Governo dos Países-Baixos concederá as facilidades necessárias ao livre embarque dos emigrantes selecionados e, dentro das possibilidades, do gado, outros animais, equipamento e bagagem que os acompanhar. Para êsse fim, as autoridades competentes neerlandesas providenciarão o levantamento de um inventário de tais bens, que será visado pela autoridade consular brasileira reconhecida no país.

Artigo 15

Os emigrantes das categorias **a** e **b** poderão viajar com lista coletiva e em grupos de famílias, considerando-se da mesma família os filhos, ainda que maiores, que vivam sob a mesma dependência econômica. As listas coletivas serão organizadas sob a responsabilidade da entidade encarregada da seleção,

obedecidas as instruções que, para êsse fim, serão ministradas às autoridades consulares competentes.

Transporte

Artigo 16

O transporte dos emigrantes e de seus bens e haveres, no território neerlandes, até o pôrto de embarque, ficará a cargo do Govêrno dos Países-Baixos, ou dos interessados, e, no território brasileiro, o desembarque e o transporte serão custeados pelo Govêrno do Brasil ou pelos interessados.

Artigo 17

O transporte marítimo dos emigrantes, seus bens e haveres, será feito em navios de qualquer nacionalidade, dentro da livre concorrência, assegurada sua perfeita e adequada execução, bem como as tarifas adotadas, mediante fiscalização e aprovação dos Governos das Partes Contratantes, dando-se preferência, em igualdade de condições, a navios de bandeira brasileira e neerlandesa.

Parágrafo único. Esta disposição se aplicará aos transportes aéreos sempre que a emigração se faça por êsse meio, naquilo que lhe seja adaptável.

Artigo 18

O custeio do transporte marítimo, para as categorias **a** e **b**, quando por outra forma não fôr convencionado, será adiantado pelo Govêrno do Brasil e indenizado na proporção de 50 % pelo imigrante depois de instalado, segundo o prazo e as condições determinadas pela Comissão Mista ou por troca de notas entre as Partes Contratantes.

Artigo 19

O custeio do mesmo transporte para as demais categorias obedecerá às condições dos ajustes peculiares que se concluírem com êsse objetivo entre os interessados na imigração.

Assistência

Artigo 20

As condições gerais e de assistência ao emigrante durante a viagem e os cuidados dispensados aos animais que os acompanham correrão por conta da empresa transportadora, nos têrmos dos arts. 17 e 18, e as especiais, inerentes à índole da emigração, serão atendidas e pagas pelas empresas colonizadoras, associados ou empregadores nelas interessados.

Recebimento

Artigo 21

O Govêrno brasileiro, caso não o façã o interessado, providenciará o recebimento, o transporte e a alimentação dos imigrantes no Brasil até o seu destino final através dos órgãos competentes da administração federal e da estadual interessada, cumpridas as diferentes medidas que essa imigração exige, inclusive o alojamento imediato e provisório do imigrante, a estabulação do gado e a guarda do equipamento agro-pecuário, que será recolhido em depósito adequado.

Artigo 22

As questões peculiares concernentes ao gado, pontos preestabelecidos de desembarque, fixação do calendário conveniente de recebimento no Brasil, alimentação, forragem, imunização, prêmio de seguros, dispensa de prova de „pedigree” e outras congêneres — serão objeto de entendimento particularizado, que poderá ser feito por troca de notas entre ambos os Governos.

§ 1º As despesas decorrentes do recebimento, dos prêmios de seguro eventualmente contratado, dos cuidados dispensados e da viagem até destino final, correrão por conta do Governo brasileiro, caso não as satisfaça o interessado.

§ 2º A assistência zootécnica e sanitária nessa ocasião dispensada, ficará a cargo do Governo brasileiro e será prestada pelos serviços oficiais dos Governos brasileiro ou estaduais, combinados, ou por eles expressamente autorizados e, se necessário, com a cooperação dos acompanhantes neerlandeses.

Encaminhamento

Artigo 23

O Governo brasileiro encaminhará o imigrante, custeando as despesas decorrentes dessa providência, cessando, porém, sua responsabilidade e encargos, ao ser êle instalado ou contratado como colono, ressalvado o disposto no artigo 25º sôbre colocação.

Colocação

Artigo 24

A colocação será feita pelos serviços oficiais brasileiros, de conformidade com a legislação em vigor no Brasil e as disposições concernentes à „Comissão Mista de Execução do Acôrdo” e dentro das possibilidades suplementares dos Estados e emprêsas interessados, salvo entendimentos especiais entre os Governos de ambas as partes.

Artigo 25

Considera-se colocado o imigrante que tenha sido definitivamente instalado em território nacional e que possua contrato regular de trabalho, cessando a proteção do Acôrdo e a tutela da Comissão Mista em benefício de sua pessoa, família e bens que o acompanharem ao emigrar, dois anos após a sua chegada ao Brasil, se nada houver sido registado contra a sua conduta e não houver abandonado, nesse lapso de tempo, o país e as atividades de sua categoria.

Artigo 26

A Comissão Mista poderá atender aos pedidos de recolocação e auxílio ao imigrante e sua família, se recebidos durante o primeiro ano de sua chegada, e dentro das condições seguintes:

- a) se foi mal colocado;
- b) se a perda do emprêgo não ocorreu por falta sua;
- c) se a primeira colocação não foi recusada.

Artigo 27

As disposições sôbre colocação abrangem, neste Acôrdo, qualquer categoria ou espécie de imigrante e favorecerão, tanto quanto possível, a sua rápida integração no meio que o recebe, preparando a sua naturalização, nos termos da Constituição e das leis em vigor.

Artigo 28

O Governo brasileiro determinará, na forma das leis vigentes, a criação de um Escritório oficial de colocação e, na falta dêste, delegerá à „Comissão Mista de Execução do Acôrdo” poderes para criá-lo quanto à imigração neerlandesa, mediante normas técnicas e orçamento de despesas por êle custeadas, os quais prèviamente aprovará.

Colonização

Artigo 29

O Governo brasileiro, no empenho de favorecer a imigração neerlandesa de caráter colonizador, tomará providências administrativas, técnicas e financeiras, bem como promoverá facilidades a seu alcance, suscetíveis de fomentá-la, adotando como normas indicadas para dar-lhe início e desenvolvimento futuro as que são, a seguir, expressamente estabelecidas neste Acôrdo.

Artigo 30

A gleba constituída por lotes de terra destinados à localização de colonos neerlandeses qualificados como proprietários rurais será considerada parte integrante de um núcleo colonial a ser fundado em terras que lhe forem circunvizinhas, nos têrmos da legislação em vigor no Brasil, para o que os órgãos competentes da administração federal tomarão providências, mediante prévio estudo, de cada caso, pela Comissão Mista.

Artigo 31

Nos núcleos fundados na faixa de fronteira, a proporção de brasileiros natos nunca será inferior a 50 %, mantida a de 25 %, no máximo, para a nacionalidade neerlandesa, computados, em qualquer caso, somente os maiores de 12 anos, de ambos os sexos, de conformidade com as disposições legais em vigor.

Artigo 32

A área do lote rural será regulada de acôrdo com a zona colonial considerada, a critério da Comissão Mista, não podendo exceder de 100 (cem) hectares. Poderá ser concedido segundo lote rural ao colono localizado, de conformidade com a legislação em vigor.

Estabelecimento

Artigo 33

O planejamento da localização dos imigrantes da categoria a caberá à Comissão Mista, consoante parecer e aprovação dos órgãos oficialmente reconhecidos pelos Governos das Partes Contratantes e observado um ritmo reciprocamente desejado, cumprindo ao Governo do Brasil providenciar com antecedência a aquisição de terras necessárias à colonização.

Artigo 34

Quando a aquisição de terras para os imigrantes da categoria a fôr feita em próprio da União, o preço unitário será estabelecido segundo a legislação vigente.

Artigo 35

A aquisição das terras necessárias à localização de neerlandeses poderá ser feita — tanto por particulares, nêles incluídas as cooperativas que se organizarem nos têrmos da legislação em vigor — como pelos Governos Federal e estaduais do Brasil.

Parágrafo único. A aquisição de terras pelos Governos Federal e estaduais, destinadas ao fim indicado neste artigo, será feita após os estudos convenientes e independentemente da expedição de decretos.

Artigo 36

O Governo brasileiro entender-seá com os Governos estaduais no sentido de serem construídas, à custa dos mesmos, as estradas de acesso aos núcleos coloniais que compreendam a colonização neerlandesa e, se possível, as que sirvam aos lotes rurais que forem demarcados.

Artigo 37

No caso de concessão de terras pelos Governos estadual e municipal, o preço das mesmas será regulado de conformidade com a legislação respectiva, comprometendo-se o Governo Federal do Brasil a exercer a sua mediação para alcançar o preço mínimo, dentro das condições locais de valorização.

Artigo 38

As terras que forem transferidas pelo Governo brasileiro, a longo prazo e sem juros, às entidades que se organizarem para gerir a colonização, serão por estas vendidas aos colonos nas mesmas condições e pelo mesmo preço, acrescido das despesas decorrentes dos serviços necessários e observadas as disposições em vigor que facilitam a sua aquisição, sem juros, para esse fim.

Artigo 39

O concessionário de lote que solver seus débitos antecipadamente terá direito a bonificação, calculada à razão de 1 % ao mês, se o respectivo prazo for inferior a um ano; e, no caso de ser igual ou superior a um ano o prazo de vencimento, ou a venda se efetuar a vista, o desconto será de 12 % sobre a soma a ser paga na ocasião.

Parágrafo único. Ocorrendo o caso previsto neste artigo, a bonificação será estendida à entidade colonizadora, em relação às terras referidas no artigo 38.

Artigo 40

O Governo brasileiro esforçar-seá junto aos Governos estaduais e municipais, a fim de que fiquem isentos os colonos neerlandeses, durante os três primeiros anos de sua localização em lotes rurais, de todos os impostos e taxas que incidam ou venham a incidir sobre seus lotes, culturas, veículos destinados ao seu transporte e o dos respectivos produtos agrícolas ou industriais, instalações de beneficiamento de seus produtos e venda destes, inclusive os impostos territoriais, de transmissão **inter-vivos** e **causa mortis** para os lotes integralmente pagos.

Parágrafo único. Durante os três primeiros anos de funcionamento, o Governo brasileiro isentará as instalações de beneficiamento de produtos agropecuários obtidos pelos colonos neerlandeses e por estes constituídos, de todos os impostos e taxas federais, exceto os de renda, lucros extraordinários e valorização de imóveis.

Artigo 41

O Governo brasileiro e os estaduais interessados que estejam animados dos mesmos propósitos prescindirão, na medida do possível, de formalidades burocráticas que possam entorpecer ou retardar o serviço de colonização e localização decorrentes deste Acôrdio.

Artigo 42

O Governo brasileiro estimulará os serviços experimentais de adaptação e melhoramento do gado denominado „holandês” nas regiões que se tornarem convenientes à colonização, bem como a lavoura em geral, particularmente as culturas tropicais, ampliando, quando necessário, as Estações Experimentais

existentes no Brasil ou criando novas Estações, se assim fôr considerado recomendável, com a cooperação do Governo neerlandês, quando solicitada.

§ 1º Os técnicos neerlandeses e brasileiros, agrônomos, veterinários e capacitados serão indicados pelos respectivos Governos e contratados pelo Governo brasileiro e Governos estaduais.

§ 2º Os técnicos e especialistas neerlandeses poderão fazer cursos de adaptação ao ambiente brasileiro e às suas peculiaridades, quando contratados em serviços a que se refere este artigo.

Artigo 43

Ao instalar-se uma colônia ou ao ser localizado um numeroso grupo de famílias, as autoridades locais e, na impossibilidade destas, as autoridades federais, providenciarão no sentido de que lhes seja assegurada assistência médica conveniente.

Parágrafo único. Ficam, entretanto, as autoridades neerlandesas e as entidades de colonização reconhecidas, autorizadas a contratar com particulares e por sua própria conta a assistência médica que julgarem necessária, uma vez atendidas as condições de capacidade profissional determinadas pela legislação brasileira vigente.

Artigo 44

A assistência escolar será obrigatoriamente providenciada pelo Governo brasileiro e pelas autoridades estaduais interessadas, de comum acôrdo.

Financiamento

Artigo 45

O Governo brasileiro assegurará aos imigrantes neerlandeses classificados na letra a as condições de financiamento e manutenção dos mesmos durante o primeiro ano de sua chegada ao país.

Artigo 46

Considerando o estabelecido no artigo anterior, o Governo brasileiro providenciará para que os financiamentos se processem, seja através de carteiras especializadas de bancos brasileiros ou estrangeiros com filiais no Brasil, seja por meio de instituições bancárias internacionais.

Artigo 47

As necessidades do financiamento serão, em cada caso, examinadas pela Comissão Mista, prevista neste Acôrdo, e sua concessão será baseada no estudo e parecer da mesma comissão.

Artigo 48

O Governo brasileiro, a critério dos órgãos competentes e exame de cada caso, facultará, sempre que fôr conveniente, condições de financiamento, inclusive por meio de subvenções, para o ingresso, a colocação e o estabelecimento de imigrantes das demais categorias constantes no artigo 5º.

Artigo 49

O Governo brasileiro permitirá aos imigrantes neerlandeses a remessa de dinheiro aos seus dependentes nos Países-Baixos, desde que assim o permitam as disponibilidades cambiais do país e as disposições legais sôbre o assunto.

Seguro imigratório

Artigo 50

Fica reconhecida como útil, recomendável, e suscetível de realização oportuna, por iniciativa de qualquer das Partes Contratantes ou da Comissão Mista, a constituição de um seguro imigratório, que garanta um pecúlio à família do imigrante, ao chegar ao Brasil ou depois do embarque, se sobrevier falecimento, acidente irremediável ou qualquer caso fortuito que o torne incapaz para o trabalho e para realizar os objetivos da imigração empreendida.

Comissão Mista

Artigo 51

A fim de que possam ser alcançados em forma elevada e, ao mesmo tempo eficiente e prática, os objetivos expressos neste Acôrdo, o Govêrno brasileiro e o dos Países-Baixos, em estreita cooperação na solução dos problemas, convenionam a criação de uma Comissão Mista de Execução do Acôrdo (que aqui se designará apenas por Comissão Mista), constituída de representantes de ambas as Partes Contratantes, regida pelas normas neste Acôrdo previstas e pelas que se estabelecerem em ajuste especial, por troca de notas, se necessário.

Artigo 52

A Comissão Mista funcionará em todo o território brasileiro, diretamente ou por meio de subcomissões regionais, terá sua sede no Rio de Janeiro e se comporá de um Delegado-Chefe do Govêrno brasileiro e de um Delegado-Chefe do Govêrno dos Países-Baixos, os quais, em primeira reunião, escolherão e designarão seus substitutos eventuais, organizarão o seu escritório e nomearão os auxiliares técnicos e administrativos.

§ 1º Os salários dos membros, técnicos e especialistas contratados correrão por conta dos Governos que os nomearem e as despesas com o pessoal auxiliar e administrativo, bem como as de operações e de material, ficarão a cargo do Govêrno brasileiro, até um máximo a ser fixado pelos órgãos competentes federais, mediante proposta orçamentária anual da Comissão Mista ao Ministério das Relações Exteriores.

§ 2º O Govêrno brasileiro se entenderá com os Estados interessados para prover às despesas que lhes cabem, quando houver necessidade de instalar sub-comissões regionais.

Artigo 53

A Comissão Mista terá por competência geral pugnar pela boa execução do Acôrdo em tôdas as suas disposições, promover e estimular, por meio de recomendações e representações, as atividades e a colaboração dos órgãos, oficiais ou não, que possam favorecer as finalidades dêste Acôrdo, assistir e auxiliar as autoridades brasileiras e neerlandesas incumbidas dos serviços relacionados com a imigração e a colonização.

Artigo 54

A Comissão Mista, que agirá, em regra, por intermédio dos órgãos competentes dos Governos, num ou noutro país, terá por competência especial:

a) Promover o intercâmbio de comunicações, sugestões e normas de orientação entre ambos os Governos e entre autoridades, podendo, para êsse efeito, formular recomendações, fazer representações e solicitar providências administrativas;

b) auxiliar a seleção, embarque, transporte, recebimento, encaminhamento e colocação de imigrantes, fixando o volume das levas, nas categorias a, b e c, sua composição, ritmo de embarque e outras condições, regulando-os de conformidade com os planejamentos de colonização previamente procedidos e com as possibilidades ou ofertas de instalação ou colocação no Brasil;

c) informar, orientar e assistir os imigrantes até final destino, instalação, colocação e, eventualmente, recolocação, segundo as condições estabelecidas no artigo 26;

d) exercer ação conciliatória nas dúvidas e controvérsias que a imigração ou a colonização suscitarem, ouvindo os interessados, promovendo perícias, arbitramentos e oferecendo laudos a serem encaminhados às autoridades e tribunais competentes, quando não os possa solucionar amigavelmente, a contento dos reclamantes;

e) promover estudos das possibilidades de colonização, localizar regiões ou pontos de interesse nesse sentido, organizar planos de imigração e colonização de emprego e cooperação técnica ou cultural das diferentes categorias enumeradas neste Acôrdo;

f) sugerir a instalação de serviços que favoreçam a assistência física, moral, espiritual e educacional dos imigrantes e que facultem informações e a divulgação de notícias de que os mesmos carecerem;

g) recomendar ajustes complementares que, na vigência dêste Acôrdo, possam torná-lo mais operante e eficiente, e informar, periódicamente, os Governos dos trabalhos executados, dos resultados obtidos, propondo modificações que o aperfeiçoem;

h) coordenar e promover recursos financeiros para os empreendimentos da imigração e da colonização e opinar sobre as propostas de financiamento formuladas para a colonização que não seja de sua própria iniciativa, examinando, em cada caso, as necessidades reais verificadas, na forma do artigo 47;

i) expedir „certificado de emigração”, individual ou coletivo, para as categorias de emigrantes previstas no artigo 5° com caráter de documento básico de saída dos Países-Baixos, destinado a orientá-los em sua nova situação;

j) cumprir as atribuições diversas que, expressa ou implicitamente, lhe são deferidas neste Acôrdo.

§ 1° No caso de não lograr a Comissão Mista decidir satisfatoriamente sobre qualquer questão que lhe seja afeta, submeterá ela a dúvida, por meio dos Delegados-Chefes que a integram, aos Governos respectivos, que a solucionarão pela via diplomática ou por meio de arbitragem.

§ 2° A Comissão Mista deverá reunir-se pelo menos duas vezes por mês.

Desdobramentos

Artigo 55.

O presente Acôrdo poderá comportar desdobramentos sempre que sua boa execução o exigir. Tais desdobramentos poderão ser realizados por troca de notas ou mediante ajustes especiais.

Parágrafo único. Os referidos desdobramentos não contemplarão, em caso algum, sociedades ou empresas de colonização. Se estas vierem a se organizar, só receberão a assistência financeira, ou de outra ordem, que fôr convencionada por troca de notas entre o Governo brasileiro e o Governo neerlandês.

Ratificação

Artigo 56

Este Acôrdo será ratificado, trocando-se os instrumentos de ratificação na Haia, no mais curto prazo possível.

Vigência e denúncia

Artigo 57

Este Acôrdo entrará em vigor a partir do dia da troca dos instrumentos de ratificação, permanecendo vigente enquanto não fôr denunciado por uma das Partes Contratantes com o aviso prévio de um ano; e a denúncia não afetará, por qualquer forma, iniciativas anteriores concretamente tomadas, empreendimentos em fase de execução ou compromissos regularmente assumidos à data da respectiva notificação, os quais terão, **ipso facto**, seu curso independente se não houver desistência dos interessados.

Revisão

Artigo 58

As Partes Contratantes, periôdicamente, por iniciativa própria ou da Comissão Mista, se consultarão, com o fim de estudarem a conveniência de ser revisto o texto do Acôrdo ou dos ajustes dêle decorrentes, de modo a atualizá-los, aperfeiçoando-os consoante o que a sua execução e a experiência aconselharem.

EM FÉ DO QUE os plenipotenciários, acima mencionados, assinam o presente Acôrdo e lhe apõem os respectivos selos.

Feito na cidade do Rio de Janeiro, aos quinze dias do mês de dezembro de mil novecentos e cinquenta, em dois exemplares, em neerlandês e português, sendo ambos os textos igualmente autênticos.

(w.g.) T. ELINK SCHUURMAN.

(w.g.) RAUL FERNANDES.

(w.g.) ANTÔNIO DE NOVAES FILHO

(w.g.) MARCIAL DIAS PEQUENO.

SLOTPROTOCOL

Onder datum van heden, op het punt over te gaan tot ondertekening van de Overeenkomst tussen Nederland en Brazilië betreffende Emigratie en Kolonisatie, komen de Gevolmachtigden der Verdragsluitende Partijen het volgende overeen, hetgeen geacht zal worden deel uit te maken van de ondertekende tekst:

I. Ongeacht de eventuele erkenning van andere, reeds bestaande of nog op te richten publieke of particuliere lichamen, erkennen de Nederlandse en de Braziliaanse Regering reeds thans als bevoegd terzake van de immigratie van Nederlanders en van hun vestiging in Brazilië, de Stichting Landverhuizing Nederland, gevestigd en kantoor houdende te 's-Gravenhage, alsook de Coöperatieve Vereniging, die op wettige wijze op Braziliaans grondgebied mochten worden opgericht.

II. De Verdragsluitende Partijen zullen zich verstaan, teneinde zo spoedig mogelijk vorm en uitvoering te geven aan de plannen, die bestudeerd worden in enkele Staten van de Braziliaanse Federatie, zoals die, welke reeds bestaan

in de Staten Santa Catarina, Paraná, São Paulo en Minas Gerais, plannen, welke uitvoering behoort tot de competentie van de Federatie en de betrokken deelstaten en die van de zijde der Nederlandse Regering verdienen te worden begunstigd door bepaalde maatregelen en ambtelijke voorzieningen.

(geparafeerd) T. ELINK SCHUURMAN.

(geparafeerd) RAUL FERNANDES.

(geparafeerd) ANTÔNIO DE NOVAES FILHO.

(geparafeerd) MARCIAL DIAS PEQUENO.

PROTOCOLO FINAL

No momento de se proceder, nesta data, à assinatura do Acôrdo de Imigração e Colonização entre os Países-Baixos e o Brasil, os Plenipotenciários das Partes Contratantes convieram nas disposições seguintes, que farão parte integrante do próprio texto assinado:

I. Sem prejuízo de outras entidades públicas ou particulares existentes ou que venham a ser legalmente reconhecidas, o Govêrno dos Países-Baixos e o do Brasil reconhecem, desde já, como idônea para a imigração dos elementos neerlandeses e a colonização dos mesmos no Brasil, a Fundação para a Emigração neerlandesa (Stichting Landverhuizing Nederland), com sede na Haia, bem como as Cooperativas que, em território brasileiro, forem legalmente organizadas.

II. Ambas as Partes Contratantes se entenderão para que tenham o mais rápido andamento e realização as iniciativas em estudo em alguns Estados da Federação, no Brasil, a exemplo das já existentes em Santa Catarina, Paraná, São Paulo e Minas Gerais, cuja execução é da competência da União e das Unidades interessadas e mereceram medidas e providências administrativas favoráveis do Govêrno dos Países-Baixos.

(geparafeerd) T. ELINK SCHUURMAN.

(geparafeerd) RAUL FERNANDES.

(geparafeerd) ANTÔNIO DE NOVAES FILHO.

(geparafeerd) MARCIAL DIAS PEQUENO.

E. BEKRACHTIGING

Overeenkomstig artikel 60, lid 2, van de Grondwet zal de bekrachtiging door Nederland eerst kunnen geschieden, nadat de Overeenkomst door de Staten-Generaal zal zijn goedgekeurd.

G. INWERKINGTREDING

Ingevolge artikel 57 van de Overeenkomst zal deze in werking treden na te zijn bekrachtigd door beide Partijen.

Uitgegeven de *zeventiende* Februari 1951.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

STIKKER.